

04 maart 1940¹

Eén van de meest bijzondere voorvallen uit de mobilisatie periode – en uit de gehele geschiedenis van de Militaire Luchtvaart – is wel het verloren gaan van een Fokker S-IV op deze dag geweest.

Deze bewuste dag vlogen drie S-IV's van de Elementaire Vliëgschool in de buurt van Walcheren toen er plotseling mist kwam opzetten. Twee van de drie wisten tijdig het vliegveld te bereiken en veilig te landen maar korporaal B.A.A. van Berkum slaagde niet in deze opzet.

Hij heeft enige tijd rondgevlogen waarbij zijn benzine uiteindelijk opraaakte. Plotseling zag hij twee masttoppen boven de mist uitsteken, zodat hij in ieder geval wist dat hij bij een schip in de buurt was. Hij daalde en vloog een rondje om het schip om de aandacht te trekken. Vervolgens klom hij uit zijn cockpit – terwijl hij naast het schip vloog – gaf de stuurknuppel een zet en sprong (zonder parachute) overboord.

Aan boord van het schip, het Griekse stoomschip “Corinthiacos” had men begrepen dat er iets mis was. Toen van Berkum was gesprongen, werd dan ook een boot uitgezet, die hem oppikte. Aan boord kreeg hij droge kleren en een stevige neut om op te warmen. Vervolgens werd hij door een loodsboot opgehaald en hartelijk ontvangen door de collega's op het vliegveld.

Schadelijke gevolgen heeft hij niet ondervonden.

Van Berkum is later met de vliëgscholen naar Engeland geëvacueerd en nog in 1940 met het meerendeel van de leerling-vliëgers naar Indië gegaan om te Soerabaja de opleiding te voltooien. Terug in Engeland heeft hij bij 320 squadron 66 operationele vluchten uitgevoerd.

Een bijzondere ontmoeting.

Op weg naar Indië werd aangelegd in Beira (Mozambique) en van Berkum ging met zijn collega G. Emmens de wal op. In een café zat een man hen op te nemen en van Berkum zag aan die man ook iets bekend. Het bleek de kapitein van de “Corinthiacos” te zijn hetgeen een korte hernieuwde kennismaking werd voor beiden.

Reddende sprong in zee (archief PZC)

Vlissingen 4 maart – Een zeldzaam staaltje van koelbloedigheid heeft de korporaal-vliëger B.van Berkum - afkomstig uit Deventer – vanmiddag betoond door op een hoogte van 25 meter uit zijn vliegtuig in zee te springen met het gevolg, dat hij ongedeerd opgepikt werd door een Grieks stoomschip in de nabijheid.

De korporaal-vliëger, die nog slechts kort zijn brevet heeft, was te Vlissingen met een lesvliegtuig opgestegen. Na geruime tijd gevlogen te hebben, geraakte hij plotseling in een mist verdwaald zodat hij zich niet meer kon oriënteren. Hij bevond zich toen boven de zee, waar hij geruime tijd rondgevlogen had bij zijn poging om de weg naar het vliegveld te vinden. Dit mocht hem echter niet gelukken.

De toestand werd er niet beter op toen hij bemerkte dat zijn benzine nagenoeg verbruikt was. Zo draaide de vliëger rondje na rondje op geringe hoogte boven het water met het besef, dat elk ogenblik de motor wegens benzinegebrek kon stoppen en hij met zijn machine in zee kon storten.

Totdat de korporaal plotseling een schip ontwaarde en zijn besluit was spoedig genomen. Hij cirkelde eenmaal om het schip op een hoogte van 25 meter om de aandacht te trekken. Toen maakte hij zich uit zijn stuurstoel los, klom op de cabine en gaf de stuurknuppel een fikse duw, zodat het toestel afdraaide.

Dit was het moment voor de bestuurder om in zee te springen. Hij stortte in het ijskoude water doch wist zich, ondanks zijn zware kleding, drijvende te houden.

De “Corinthiacos”.

Aan boord van het passerende schip, dat later het Griekse s.s. “Corinthiacos” bleek, had men met spanning het avontuur van de vlieger gevolgd, daar men terstond begrepen had, dat er iets niet in orde was. Toen de korporaal dan ook in zee gesprongen was, streek de bemanning dadelijk een sloep en spoedig was de drenkeling opgepikt en aan boord gebracht, waar hij zeer gastvrij ontvangen werd. Hij kon zich onmiddelijk van zijn natte kleren ontdoen en kreeg een keurig burgerpak aan.

Inmiddels was een marine-sleepboot – met aan boord een dokter en verbandmiddelen – uit de haven van Vlissingen vertrokken, doch zij kon weldra terugkeren daar geen hulp nodig was.

Met een loodsboot werd de onfortuinlijke vlieger van boord gehaald en te Vlissingen aan land gezet waar inmiddels enige superieuren en collega’s hem stonden op te wachten. Met lachend gezicht vertelde korporaal van Berkum van zijn avontuur.

Het vliegtuig moet als verloren beschouwd worden, daar het in diep water gezonken is.

¹ De gehele weergave is gebaseerd op gegevens van Frits Gerdessen.